

Nationellt sfi-prov 6

Del A, 70 minuter

Elevens namn:

.....

Stockholms universitet
Centrum för tvåspråkighetsforskning

Skolverket

Här under finns en tidningsartikel som berättar om en undersökning av tonåringars ekonomi.

Läs texten och svara på frågorna på nästa sida.

Tonåringar har gott om pengar

Undersökning bland 2000 tonåringar. Fler jobbar jämfört med 1993 och fler sparar.

■ Bortskämda tonåringar eller snåla föräldrar?

Diskussionerna går heta kring många köksbord, men så här ser fakta ut:

Nio av tio tonåringar får pengar av sina föräldrar regelbundet, oftast en gång i månaden.

En 13-åring får i snitt 340 kronor i månadspeng, en 15-åring får 500 kronor och en 18-åring 800 kronor.

Det visar en färsk undersökning från Föreningssparbankens institut för privatekonomi.

Massera mormor

Ofta är det barn- eller studiebidraget som blir ungdomarnas månadspeng.

Dessutom säger hälften av ungdomarna att de kan få mer pengar från föräldrarna om de egna slantarna tagit slut. De flesta behöver inte hjälpa till hemma för att få pengar, men bland dem som trots allt hjälper till finns ett intressant mönster.

–Flickorna städar och diskar. Pojkarna arbetar i trädgården och tvättar bilen. Vanor grundläggs tydligen i tidiga år, säger Catarina Andréen, privatekonomichef på Föreningssparbanken.

Någon masserar mormor för två kronor per fem minuter, medan städning ger 25-75 kronor i timmen. Att dammsuga kan ge upp till 100 kronor per gång.

–Det största klippet gör de som klipper sin pappa för 150-200 kronor gången, säger Ulla Samuel, som gjort undersökningen.

Många jobbar på loven

Hela 70 procent av ungdomarna jobbar på lov och helger och kan på så sätt dryga ut kassan ännu mer. Det gör att ungdomarna har mycket pengar att röra sig med. En 17-åring har i snitt drygt 14 000 kronor att göra av med på ett år.

Vart tar då slantarna vägen? De flesta tonåringar – nästan 90 procent – köper snask och glass.

–Men beloppen som går till godis är inte så stora. Det kan röra sig om 70-80 kronor. Det mesta går till kläder, 300-400 kronor per

månad, säger Ulla Samuel.

Oroande

Att pojkar och flickor är olika framgår också mycket tydligt.

–Flickor köper framför allt kläder och smink. Pojkarna köper korv, hamburgare och pizza, de hyr video och går på bio mer än vad flickorna gör.

Och pengarna går åt. Bara 34 procent av tonårsflickorna och 40 procent av pojkarna sparar regelbundet. Flickorna sparar ofta till presenter, djur och studier medan de flesta pojkar inte vet riktigt vad de sparar till.

–Det är ganska få som sparar regelbundet, men det har i alla fall blivit fler de senaste åren. Det går åt rätt håll, säger Ulla Samuel.

Undersökningen visar också att var tredje tonåring är skyldig någon pengar. En kompis eller kanske mamma har ställt upp. Detta oroar Ulla Samuel, som varnar för att det är alldeles för lätt att låna.

Hallands Nyheter 98-12-04

Svara **kort** på följande frågor utifrån den information som finns i artikeln på sidan två.

- a) Hur ofta brukar tonåringar få pengar av sina föräldrar: vid behov, varje vecka, varje månad eller på annat sätt? **Vad är vanligast?**

- b) Hur vanligt är det att ungdomarna måste göra något hemma för att få veckopeng eller månadspeng?

- c) Vad lägger tonåringarna (pojkar och flickor tillsammans) ut **mest** pengar på? (OBS! Skriv bara **en** sak!)

- d) Hur många ungdomar är det som arbetar när de är lediga från skolan?

- e) Pojkar och flickor i tonåren sparar inte alltid till samma saker. **Vad sparar tonårspojkar till?**

Här ser du hur fyra föräldrar svarar på en fråga.

Läs svaren och markera med ett kryss hur du tolkar svaret.

Hur ofta får din tonåring extrapengar?

Anders – pappa till Marcus, 17 år.

”Marcus får 700 kr i månadspeng och jag tycker att han sköter sina pengar jättefint, men visst händer det då och då att han får lite extra.”

a

Hur ofta får Marcus mer än sin månadspeng?

ofta ibland sällan aldrig

Bosse – pappa till Eva som blir 16 år i nästa vecka.

”Eva verkar nästan jämt ha behov av extra pengar. Då brukar hon hjälpa till med lite av varje här hemma – tvätta, handla, städa och sånt där – och då får hon förstås en slant för det.

Fast några större summor handlar det ju inte om.”

b

Hur ofta får Eva extra?

ofta ibland sällan aldrig

Hur ofta får din tonåring extrapengar?

Cecilia – mamma till Lisa, 14 år

”Lisa har jättesvårt att spara och få pengarna att räcka, men jag är mycket bestämd: Bara i undantagsfall får hon lite utöver sin vanliga veckopeng.”

©

Hur ofta får Lisa pengar förutom sin veckopeng?

ofta ibland sällan aldrig

Disa – mamma till Erika, 15 år.

”Det är jätteviktigt att barnen tidigt får lära sig att ta ansvar för sin ekonomi. Erika får hela barnbidraget och det räcker mer än väl. Hon brukar till och med spara en slant. Något extra är det inte tal om.”

d

Hur ofta får Erika extrapengar vid sidan av barnbidraget?

ofta ibland sällan aldrig

Anna-Lena, mamma till Jens, har sådana arbetstider att hon och Jens ibland måste meddela sig med varandra med hjälp av lappar. I deras texter här under saknas fem ord (markerade **a b c d e**).

Välj det ord som passar bland alternativen till höger.

Mamma!

Vi ska på badutflykt till Holmen i morgon så jag behöver lite pengar till buss och fika. Kan du lägga 50 kr på köksbordet **a** du går?
Jens

- a** sedan så fort innan medan

Jens!
Jag har ingen växel **b** du får ta en hundralapp. Lägg det som blir över i den röda tekoppen i kryddskåpet. Ha det så kull! Vi ses i kväll.
Mamma

- b** eftersom så fast om

P.S. Jag har lagt ett par rena jeans på stolen i hallen. Ta dem i stället för de där hemska gröna!

Mamma!

Jag är hos Tomas och spelar dataspel **c** jag kommer till maten. Det blev bara 18 kr över på hundralappen **d** Rikard hade glömt sina pengar hemma så han fick låna av mig. **e** tog jag inte de där jeansen som du hade lagt i hallen. De är alldeles för små. Det har jag sagt minst 1 000 gånger!

- c** men ifall för när

- d** tills som om för

- e** Annars Alltså Förresten Därför

Jens

Uppgift 4 ► Hur gamla är tonåringar?

Här nedanför ser du några rubriker till tidningsartiklar som handlar om personer i olika åldrar. Hur gamla – ungefär – är personerna som artiklarna handlar om? **Välj bland alternativen längst ner på sidan och skriv numret på linjen till höger**

a) **Tonåringar** har gott om pengar

b) Ny undersökning om språkutvecklingen hos **förskolebarn**

c) Falsa sjuksköterskor stjal hemma hos **åldringar**

d) Fulltecknat schema för dagens **bebisar**

e) Nu är det bevisat:
Medelålders män påverkas mest av tv-reklam

Nummer:

Välj bland följande alternativ:

- 1** 0-1 år
- 2** 0-6 år
- 3** 6-16 år
- 4** 13-19 år
- 5** 20-40 år
- 6** 40-60 år
- 7** 70 år och mer

Uppgift 5 ► Hur mycket skall han betala?

Här ser du en fråga som en mamma har skickat in till en tidning för att få råd. På nästa sida finns tidningens svar.

Fyll i de uppgifter som saknas i svaret på nästa sida.

Ska min son bo hemma gratis?

■ Min son har börjat sitt första riktiga jobb nu i höst. Han söker egen lägenhet, men han har inte fått någon. Därför bor han kvar i sitt rum hemma hos oss. Han äter frukost och middag hemma varje dag. Hur mycket ska han betala för detta? Hans lön är inte stor, men han har högre levnadsstandard än jag och min man.

Mamma

Här ser du tidningens svar till 'Mamma'. Läs svaret och fyll i de uppgifter som saknas. Hämta uppgifterna från tabellerna till höger. Se exemplet.

■ Om din son arbetar och bor hemma bör han absolut betala för sig.

I tabell 1 här bredvid ser du Föreningssparbankens beräkning av vad det kostar att ha vuxna barn boende hemma. Bara rummet som han bor i är

Ex: värt 990 kr/mån. Dessutom

bör han betala för tv, telefon och mycket annat. T ex frukost och middag för din son kostar _____ kr/

a

mån. Sammanlagt bör han alltså enligt bankens beräkningar betala _____ kr hemma varje månad.

b

I tabell 2 ser du hur banken har beräknat inkomster och utgifter för en person i din sons situation. Att t ex äta lunch ute kostar 520 kr/mån, och för att åka till och från jobbet räknar man med _____ kr/mån.

c

Trots utgifterna blir det mycket pengar över till annat. Enligt bankens uträkningar blir det _____ kr kvar till att åka på semester, gå på bio, spara etc.

d

Hur mycket sonen verkligen får kvar beror förstås på hur mycket han tjänar. Siffrorna i tabellen bygger på en inkomst på _____ kr/mån före skatt.

e

Tabell 1

Betala hemma

	Kille	Tjej
Rum	990	990
Mat (ej lunch)	1 030	800
Tvätt, hygien	170	170
Tel, tv, tidn	120	120
S:a kr/mån	2 310	2 080

Tabell 2

Inkomster och utgifter

	Kille	Tjej
Lön	12 000	12 000
Skatt	4 180	4 180
Kvar att leva på	7 820	7 820
Betala hemma	2 310	2 080
Utelunch	520	520
Kläder	460	460
Arbetsresor	350	350
Fackavgift	200	200
Hårvård/ hälsa/sport	290	300
S:a utgifter	4 130	3 910
Kvar till sparande och övrigt	3 690	3 910

Några personer vill ha råd i ekonomiska frågor. Var kan de få mer information?

Välj bland alternativen 1 2 3 4 5 6 längst ner på sidan och skriv rätt siffra.

- a) Jag har vunnit lite pengar i år och nu undrar jag om jag måste deklarerat för pengarna.

Frågor om självdeklarationen kan du ställa till _____

- b) Jag väntar mitt första barn om några månader och skulle vilja veta mer om vilka regler som gäller, t ex hur länge man kan vara hemma med barnet, vilken ersättning man får.

För information om föräldraförsäkringen ska du ta kontakt med _____

- c) En bekant till mig sa att hon brukar *girera* alla sina räkningar och att det är billigare och mycket enklare. Hur gör man och var kan man få veta mer?

Du behöver ett konto för att kunna girera. Du kan få mer information på _____

- d) Jag har hört att man kan skaffa en försäkring som ger ekonomiskt skydd vid inbrott, brand, översvämning etc. Var kan jag få mer information om detta?

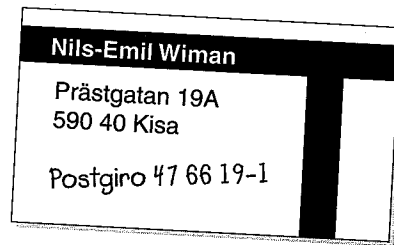
Om du vill veta mer om hemförsäkringar ska du ta kontakt med _____

1	posten / banken	4	försäkringsbolag
2	A-kassan	5	Skattemyndigheten
3	Försäkringskassan	6	lönekontoret

Uppgift 7 ► Lånade pengar

Märta Ek, Tallvägen 25, 171 33 Solna, tycker mycket om att resa. Under en bussresa till Gävle tappade hon sin plånbok. Lyckligtvis fick hon låna hundra kronor av en vänlig herre som hette Nils-Emil.

Några veckor efter hemkomsten såg Märta en lapp med Nils-Emils namn och adress. Då kom hon ihåg att hon hade glömt att skicka honom pengarna.

Märta vill nu skicka pengarna och skriva ett litet meddelande till Nils-Emil.

- a) Fyll i de nödvändiga uppgifterna på blanketten!
- b) Skriv Märtas meddelande till Nils-Emil! Hon vill
 - tacka honom och
 - beklaga att hon inte skickat pengarna tidigare

 POSTGIROT SVERIGE	INBETALNING/GIRERING A	Kod 1
Övriga meddelanden	Till postgirokonto	
	<input type="text"/>	
	Betalmottagare (endast namn)	
	<input type="text"/>	
	Avsändare (namn och postadress)	
	<input type="text"/>	
	<input type="text"/>	
	Svenska kronor	öre
Från postgiro-/personkonto (vid girering)	<input type="text"/>	
#	#	# 04 #

